

ՀԱՆԴԵՍ ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՒՐԻՊԻԴԵԱՅ

ԱՂԵՐՍԱՒՈՐԹ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՃԱՌ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆՍ

Եւթանեքին իշխանք արգեանք անկեալ ընդ պարսպօք Թեբայեցւոց, կային անթաղ: Եւ քանզի աստուածածնէ՛ զպտուհաս համարեալ էր յայնժամ՝ արտաքոյ դերեզմանի մնալ դիականց, և միանգամայն նախատինք մեծ ընտանեացն. — վասն զի կարծէին հեթանոսքն՝ եթէ հոգիք անթաղ մարմնոց յածեալ թափառիցին ժամանակս ինչ զափամբք Սոխքս գետոյն, — վասն այսորիկ մարք անկելոցն այնոցիկ եկին 'ի միասին առ Թեսեա՝ Աթենացւոց թառառ, հայցել 'ի նմանէ թիկունս օգնականու թեան 'ի թաղել զգիակունս, զի մի արտաքոյ շանց և գաղանաց լինիցին կերակուր: Այն ինչ նոցա հասեալ յԱլեալնա՝ հանդիպէին մօր Թեսեսի՝ Էթրոյ, 'ի ժամանակի՝ յորժամ զոհ մատուցանէր Դեմետրեայ: Կանայքս այսօրիկ՝ մարք անկելոցն 'ի Թեբէ, և որդիք նոցա՝ են անձինք պարուս, ուստի և զանուգ ընկալաւ՝ Աղերսաւորք՝ ողբերգութիւնս այս Եւրիպիդեայ: Թեսեսի խոնարհեալ յաղաչանս նոցա՝ խընդրէ 'ի Թեբայեցւոց զգիակունս եւթանցն այնոցիկ. և 'ի նըշկահել նոցա զհրամանն, խաղայ զօրու 'ի վերայ նոցա. որոց 'ի սլարուութիւն մատ

նեալ յերեսաց Թեսեսի՝ տան յեսս զգիակունսն, զորս թափեալ նորա և մեծաւ շքով տայ թաղել: Եւ ադնէ, անայր մնացեալ յեւթանց անտի 'ի Կապանեայ, արկանէ զանձն 'ի խարոյկ անդր առն իւրոյ:

Մեծաշուքէր հանդէս յուղարկաւորութեան, որպէս և ո՛ճ ողբերգութեանս այսմիկ վկայէ. որով և յարգանք հնոցն հելլենացւոց վասն դերեզմանաց. զի Թեսես Ինքնին կայ և պաշտպանէ զօրէնս շիրմաց:

Ողբերգութիւնս այս ընծայեցաւ 'ի տեսարանի առ իշխանաւն Անախիմենաւ, չորրէքհարիւր և ութւտասն ամաւ յառաջ քան զՔրիստոս. յորժամ գեռ ևս 'ի հաստով էր պատեւրաղմի Պելոպոննեսայ, Արգիւացիք և Լակեդեմոնացիք դաշն խաղաղութեան կռէին ընդ միմեանս, վասն որոյ և բազում ինչ զբաղաբային իրաց է տեսանել յողմերգութեանս աստ յայսմիկ:

Հանգէն և յԱլեպն. և պարս յարդիւհի կանանց, որ կորուսին զորդիս իւրեանց 'ի Թեբէ:

Ա Ն Ձ Ի Ն Ք

ԷԹՐԱ, կին ԹԵԱԵԱՐՔ.

ՊԱՐ արգիւնհի կանանց.

ԹԵՍԵԻՍ, Թաղաւոր ԱԹԵՆացեաց.

ԱԴՐԱՍՏՈՍ, աղաւաւոր առ. ԹԵԱԵԱՐ.

ՔԱՐՈԶ.

ՀՐԵՇՏԱԿ.

ԵԻԱԴՆԷ, կին Կապանեայ՝ միայ յիշխանացն
անկեւոյն 'ի ԹԵԱՐԷ.

ԻՓԻՍ, Հայր Եւաղանայ կնոջն Կապանեայ.

ՄԱՆՈՒԿ.

ԱԹԵՆԱՍ աստուածուհի.

ԷԹՐԱ, ՊԱՐ, ԱԴՐԱՍՏՈՍ, ԵԻ ԿԱՆԱՏՔ ԵՒ ՄԱՆԿՏԻ

ԷԹՐԱ

Երկրիս Ելեօինեայ դու պահապան Դեմեթրէ,
Եւ որ կայք 'ի տաճարս ըստաստորք դիցունհայն,
Թեաւեայ իմոյ որդւոյս և ինչ նրպաստ եղբորսք,
Քաղաքիս ևս Աթենայ, և ալեքաթին Պիտիէայ,
Յորում զիս 'ի բարերաստ կայանս օրնոյց և զըզուեաց.
Պատգաման Ապոլոնի ապա Հաստեաց զիս Եղեայ
Որդւոյն Պանդիոնի 'ի Հարմունիժեան զուգութիւն:
Ի սոսա Հայեցեալ իմ 'ի գառնեցեալ պառաւունս,
Որ քեցեալ յապարանից արգիւկանս ալեքաթին՝
Ըզճնկովք իմովք պատին աղերասուր օղարթիւք,
Չարալսս ախտացեալ յաւս. քանզի եօթանց ծնննդոց
Ի զըրունս կազմեակամս անկեալ քաղացն Հորամոյն՝
Անդաւակ եղին սոքա. զոր իշխեցողն արգեանս
Աղբաստոս ած երբ, զի յանկածն իդիպիայ
Մասնմաստ առնել ջանկայր զՊիլինիէս փախըտեայ,
Ըզփեսայն. և զանկեալն 'ի սրոյ ճարակ զՅիակունս
Ընդ երկրաւ Հանգուցանել թաղել կաթն մարք սոքա.
Արգելուն բռունք ալեքաթին, և բառնալոյ դիակնց
Չտան թոյլ, զաստուածոց օրէնս ապախտ արարեալ:
Ընդ սոսա աղօթակից, և վիշտս 'ի նոյն ըզգածեալ
Նոյն ինքնին աչքն յարտասուս Համոյն թացեալ Աղբաստոս՝
Կայ մընայ ըղուսերն և զիւր ըզհէք և զվաթմար
Ըզճամբարն Հանեալ յողոց՝ զոր առաքեաց իւրովի:
Սա յողոց ցածուցանել զորդին իմ՝ զիս յորդորէ,
Գերեթափ դիոյ լինել կամ աղերսիւք կամ զինու
Չօրութեամբ, և շիրմին գերեզմանացն Հայթայթի:
Եւ եթ զպս գործ յանձն առնեմ որդւոյս իմոյ 'ի գործել,
Քաղաքին և Աթենայ, Հասանէ ինչ կալ յերկրիս
Քաղաքուն 'ի Հարաւունս, յապարանիցս իմեկեալ
Ի շիրմս աստ առասիկ, ուր յակն իմ նախ անկանի
Յորնոյ աստքածասն քըստմասձանան տօճմականք:
Սաղարթուց ըստ զին և պահանգակալք են արևակք,
Ի կըրկին աստուածուհեաց 'ի սուրբ քաղինս զեզերիմ՝
Դեմեթրի, Պերսեփոնեայ, և դաւարին աղիք իմ
Ընդ ալես պառաւելոց և անորդեացս պոսոցիկ.
Պատուեմ ըզբուրք պըսակ. և արեակեալ իմ աշա
Քարող զըք 'ի քաղաքն՝ կարգալ առ իս ըզթեանս,
Ձի զնոյն սոքա յերկրէ աստի Հանցէ դա 'ի բաց,
Կամ զաղերս թախանմանաց Հարկին լուիցն՝ առ աստուածս
Երևեալ բարեպալտուն. քանզի արանց աղաղաւ՝
Ըմբնէ և զամենայն առնել կընոյ իմաստնոյ:

ՊԱՐ

Պաղատիմ քեզ ալեւորս՝
Ի մեծաւորս մոյս ըրթմանց.
Ըզքո ծնկովք թաւալիմ,
Ի մեծելոց լայն զորդիս
Յուրաւանաց, յօշոտեայ
Ի լափիլղօզ մահուանէ
Ի կուր վայրէ դաղանաց:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ՊԱՐՈՒՆ

Ողորմալօք ակնարկեմ՝
Չարտեանամբ շուրջ արտօտք,
Խորշոմերես յայտա հարուանք
Ի ճիրանաց և մագլաց :
Ձի՛ է զի ոչ նըշմարեմ
Ձորդիս մեռեալս իմ 'ի տան ,
Եւ ոչ չիբփմս արկեալ լիբ :

ՊԱՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Դնար երբեմն , Վեհգ դու , որդի ,
Չառնդ անկողինս զըզուեցեր .
Տուր ինձ ըզք ժըտաց խելո :
Ձի՛ ցաւնն ինձ իրանունք
Մարմնոց՝ որոց ես ծնեայն .
Հաւանեցո՛ւ , աղաւեմք ,
Փալ զքո որդիդ յիտմեսս ,
Տալ 'ի ծոց իմ զդիակունս
Դալար մարմնոց՝ 'ի չիբիմ :

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՐՈՒՆ

Ոչ արժանի , այլ հարկաւ
Եկի վարեալ 'ի բազինս
Անմատուցից աստուածոց :
Արդար է այս , և թէ քեզ
Է՛ զօրութիւն , լաւ որպէսզ
Արբեւ ըզմեր ձախողանս :
Արդ պաղատիմ՝ յողորմ գութ
Բազկացս իմ տալ զորդի իմ ,
Ձի՛ զիրկս արկից ըզմարմնոյն :

ՊԱՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Գումարտակ այլ լալտկան ,
Էրծողաց պար , և ձեռամբ
Դափս հարկանն աղախնայք .
Եկայք , շարեացս ողբակիցք ,
Եկայք , ցաւոցս վըշտակիցք ,
Բզարար վայրից գումարեալ .
Յոցս զըսպիտակ ճիրանունս
Ի գոյն բոսոր արիննէք .
Ձի՛ մեռելոց յաւարկ շուք՝
Է՛ կենդանեացըն պատիւ :

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ՊԱՐՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴԻ

Անյազուրդ այս անէ զիս
Ի հեռութիւնս բազմավիշտ .
Յարեակոխ զերդ վիմաց
Հոսի առու խոնաւուտ ,
Անդուլ և լի եմ վայրեք .
Ձի՛ որդեկացն 'ի մահու
Վիշտ և տաղնապ ինչ առ մարտ
Երեսացանէ . է՛հ մեռեալ
Անփորձ կայի 'ի ցաւոց :

ԹԵՍԵՒՄ , ԷԹՐՈՒՆ , ՊԱՐ , ԱԴԴԱՍՏՈՍ

ԹԵՍԵՒՄ

Ձի՛նչ ողբոց ազգին ինձ և ձայնք բախմանցըն կըրծից ,
Անխորանքս մեռելոց սանգարամեստ յանդընդոց .
Գանդիւնս ահագին , մինչ յաւհարաց ընդոտնուլ :
Ձի՛ արդեւք մայրն իմ եղև , զորոյ ընդ հետս իսկ գայի ,
Ժամս ձիգս յորմէ հետէ եր ցացական 'ի տանէ :
Ձի՛նչ արդեւք . նորանընտն բանք ինչ ըզմիտս պաշարեն ,
Ըզմայրն իմ զառանցեալ՝ որ կայ բազնին առնիթեր .
Եւ կանայս օտարականս այլ ընդ այլոյ ըզդոմեալս ,
Ձի՛ յաւացըն վատելոց թափի արտօտք 'ի դեմին .
Վարսք նոցա և պատմութեանք ոչ 'ի դէպ ինչ տաճարիս :
Այսօրիկ զի՛նչ , ով մայր , դու ինձ աստէն գուշակես ,
Մատուցից և ես ունկն , դի կապանծեմ նոր ինչ իրս :

ԷԹՐԱ

Ո՛վ որդեակ , մարք են սոքա որդեկորոյսք զաւակաց ,
Այնոցիկ՝ որ առ կազմեան անկան դբրունս դիտապատ
Եւթանց զօրագլխաց , աղերսաւորք սաղարթիւք
Զինե կան պահանորդք չուրջանակի , ո՛վ որդեակ :

ԹԵՍԵԻՍ

Այլ ո՞ք որ հեծեհեն իցէ 'ի դրունս այս ողորմ :

ԷԹՐԱ

Ագրաստոս , որպէս ասեն , արգիացոց իշխեցօղն :

ԹԵՍԵԻՍ

Իսկ որ զեռվաւ մանկըտի՝ իցեն որդիք ինչ նորա :

ԷԹՐԱ

Ուշքնաւ , այլ արանց են անկեւոցն այն որդիք :

ԹԵՍԵԻՍ

Առ իմէ՛ ուրեմն առ մեզ աղերսաւոր գան ձեռամբ :

ԷԹՐԱ

Գիտեմ՝ քաջ զի նորին զայն սաստցեն քեզ , որդեակ :

ԹԵՍԵԻՍ

Ըջքեզ արդ , որ պճըղնաւոր 'ի քրդամիդա՝ հարցանեմ .
Ոգեստի՛ր , հուանեալ ըզգլուխդ , ընկեա՛ւ ըզկոծս .
Զինի ուստեք զբաւ՝ թէ ոչ շքրթամբք մերկասցիս :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ո՛վ թեօեւս , Աթենացոց հողոյս արքայդ քաջայաղթ ,
Ի քաղաքէ բուսմէ ահա աղօթականք եկեալ կամ :

ԹԵՍԵԻՍ

Զինչ ինչ բանից 'ի խընդիր , և յորպիսի՛ իբաց պէտս :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Գիտիցես զկորցստաբեր իմ ըզճակատ մարտուցեալ :

ԹԵՍԵԻՍ

Զի լուիկ և անշառաւ նդ լլապաստան ոչ անցեր :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Կորուսի զարան անգանօր զարգիացոց հոյակապս :

ԹԵՍԵԻՍ

Զայս օրինակ ո՞չիրս գիտե գործեւ ձախող պատերազմ :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ի սոցա մարմնոց խընդիր ելեալ չուայ 'ի քաղաք :

ԹԵՍԵԻՍ

Հարցեր ինչ զՀերմայ քարողս՝ առ 'ի թաղել դիականց :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Այլ յետոյ չետուն ինձ թոյլ՝ արոց պականեալն էր ինքնին :

ԹԵՍԵԻՍ

Եւ զինչ քան ասեն ընդ քոյդ նուիրական հայցուածոցդ :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Զինչ այլ . բայց յօգուտ չգիտեն զիւրեանց վարել բազդ :

ԹԵՍԵԻՍ

Զխրատառուէ՛ առ իս եկիր , թէ յայլ ինչ պէտս և յուկամ :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ըզմարմինս արգիացոց յազատութիւն զի հանցիս :

ԹԵՍԵԻՍ

Ո՛ր Արգան իցէ ձեր , միթէ 'ի գուր պանծասցի :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Սայթաքեալ վըրիպեցաք , թիկանց արդ քեզ պաղատիմք :

ԹԵՍԵԻՍ

Այս լեկոյ՝ իցեն քեզ կամք , թէ քաղաքիդ համբռն :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Դանայեանք միահամուռ խընդրեն 'ի քէն ըզթաղումն :

ԹԵՍԵԻՍ

Առ ինչ արդ զեւթըն բանակօղն մըղեցեր 'ի թերէ :

ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Փեսայից իմոց կրկին ձեռն օգնութեան կարկառու :

ԹԵՍԵԻՍ

Ձևս արգելեք յԱրդիացող ընդքո դնտերս զուզեցեր :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ոչ զարինն տոհմային ածի 'ի սուրն իմ' 'ի փառս :
ԹԵՍԵԻՍ

Ձաղկունն արգելուհիս արանց Յկայց Հաստեցեր :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Տեղեայ մին , և ըզմունն Պոլինիկես թիբաղցոյ :
ԹԵՍԵԻՍ

Եւ յուսմե՞ 'ի սիրոյն տուրևառիկս յայս ածար :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Պատգամացն Ապոլոնի անհրաժեշտ սարքեալ զայս :
ԹԵՍԵԻՍ

ՁԲնչ գիւթեաց Ապոլոն , 'ի զուգութին տալ ըզկոյսս :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ըզդնտերս իմ զերկոսին տալ առիւծու և կընծի :
ԹԵՍԵԻՍ

ՅԲնչ ուրեմն մարթացեր բան զաստուանոյն առեղծուշ :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Արք երկու փախըտեայք եկին առ դուքս գէլերի :
ԹԵՍԵԻՍ

Ո՛ և ո՛ , սասա արգ , քանզի զերկուց բարբառէս :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Զարթոյց նախ կապ Տեղեւս , Պոլինիկես միասին :
ԹԵՍԵԻՍ

ԱստղԲԿ , զերգ գազանաց , ըզքո՞ դնտերս խառնեցեր :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ի կըռուին՝ Հանգունատիպ էին կըրկին ճիւղաց :
ԹԵՍԵԻՍ

Ո՛րպէս աստ ըզՀայրենի թողեալ սահմանն եկին :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ձի Տեղեւս վասն արեան հարազատի ել փախեալ :
ԹԵՍԵԻՍ

Իսկ որդին Իդիպեայ երևմ ի թող ըզԹեբէս :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Յանիծից Հօրն իւրոյ՝ զի մի ընդբայրն ըսպանցէ :
ԹԵՍԵԻՍ

Ինչօք է արգարև կամակարուց այս փախուսալ :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Այլ եղեալքն 'ի քաղաքին՝ ըզբացալայս զըզուէին :
ԹԵՍԵԻՍ

ՄԲ եղբայր նորին յընչից ըզնս թափեալ կողոպտեր :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ի գատեւ եկի այսր , այլ ամենայն զուր ընդ վայր :
ԹԵՍԵԻՍ

Գընեցեր առ Հարքուկս , զընգերաց բոց զընեցեր :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ո՛հ եղուկս , հալածես՝ ուր մեծապէս իսկ յանցեայ :
ԹԵՍԵԻՍ

Արգ գուռ , որպէս կարծեմ , վըստահ իցես ինչ յաստուան :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Եւ զԲնչայլ 'ի Հեռուկս Ամփիարեայ գործեցի :
ԹԵՍԵԻՍ

Օրինակ զայս գիւրազոյն զիքն առ 'ի քէն անժառանգ :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Ձի մանուկ մարդկան աղմուկ առ և տարաւ ըզիւր իմ :
ԹԵՍԵԻՍ

Փոխանակ խորհրդոց զանմըտութեան լուգար Հեռ :
ԱՌՐԱՍՏՈՍ

Եւ այս՝ ըզսգնահայլ զարմարեանն կորոյս :
Այլ ով գու , ելապացուց զարմանաբանըգ գըլուի ,

Իշխանդ Սթեննացոց , զի զամենի՜ հարեալ կամ՝
 Անկանել առ սեամս , փարեւ քոյին ըզջնկոք :
 Անտրիմ՝ ծերունւոյս՝ ի բարութեան ըմբռնեալ :
 Սակայն հարկ է տալ տեղի բազմադիմի արկանից ,
 Ապրեցո՛ւ ըզմեռեալս , շարեացս ի գութ խոնարհեաց ,
 Եւ ըջմարբս զայտոսիկ ըզչնացելոց խընայես :
 Ուրիշս հա՛ ի խոր արեւ եզնե յորդոց անգաւակ ,
 Մինչեւ տատ ժուժեցին գալ յօտար արխարհ՝ փոխեալ ,
 Չանդամըն պառաւեալս հազեւ ամեալ հաղ՝ ի քարէ ,
 Ի խորհուրդ ոչ ինձեռեայ ըզպաշտամունս կատարել ,
 Այլ զի գմեռեալս թաղեացնե . որոց ընդ հուպ հասեալ էր
 Ի նոցին ձեռանէ՛ ի դամբարանս իջանել :
 Իսնտունն՝ է մեծաւանս ի տառապեալն ակնարկել ,
 Աշքատի ցականելոյ ակնկառոյց կալ յաւազն ,
 Նախանձեալ՝ զ ի կարատոջ հարեալ է սեր տարփաւոր ,

Եւ որ մերկ ի կարեաց իցէ՝ մի՛ զայլս անգոհնել .
 Ասիցես թե՛րեւս դու ինձ . թողեալ զերկիր պելուպեան՝
 Առ իմէ՛ յՍթեննացիս բառնաւ զայս լուծ ծանրաբեռն .
 Չայս արգարս սլծմիկ քեզ պատասխանի դարձուցից .
 Սպարտա անազորոյն իւրթնածածուկ և ի բարս ,
 Իսկ այլք նըկնատեսակ և յոյնս՝ պետս , դու հասանդ
 Իցես լուկ ատակ բեռնինն ծանրութեան հանգարտել .
 Ընդ աղէտսըն խորովի , և է՛ ի քեզ այլ բաղոյդ՝
 Պանծալի հովիւ ազանց . զի անհամար և անթիւ
 Աւանց զորագըլթի կորեան երբեմն քաղաքկնեար :

ՊԱՐ

Յեղնեղեմ՛ ևս ըզնոյն բան զոր ասաց նա առ քեզ ,
 Ո՛վ թեսեւս , գորովեսի՛ր՝ ըզմերս լուեալ եղկութիւնս :

ԹԵՍՍԻՍ

Ի պարբեր ուրեք ընդ այլս անկայ բանից այսպե՛սնակ .
 Ձի իշխեաց որ բարբառել , եթէ՛ շարիք յաշխարհի՛
 Յորդագոյն քան թէ՛ զբարիս մահչնացուաց են բաժին .
 Այսպիսի ընդդէմ՝ բանից եւ ոսոխիմ՝ հակառակ ,
 Ձի լաւք քան ըզյոռիս առատացեալ են մարդկան ,
 Ձի թէ՛ էր ոչ այս այսպէս , և ոչ զարեւ կըրէաք :
 Իւ գովեմ զայն՝ որ ի դից կեանս մեզ շնորհեաց և կենցաղ
 Հեռի՛ ի պըղծալից դազանական բարոյից .
 Միտք խոհուն եղ նախ ի մեզ , անդուստ խօսից հըրեշտակ
 Ըզեզուն հաստատեաց՝ ձայնի հընթանս ազգարան .
 Ըջնարակ մըրդոց երկրի , յերկնից իջոյց ի սընունդ
 Ջըրեղեն կաթլոց չիթս՝ զի զառ . յերկրեւ տանեցե ,
 Ուրդեւ զարգանդ երկրի , և առ նովաւ շնորհեաց
 Ի տապոյ ու ի ձիւնաբեր շարեաց՝ անձին պաշտպանել ,
 Մովաշու նաւաց գընացս , զի տուրեւառս փոփոխմանց՝
 Վաճառուց լինել միմեանց որոց երկրին իցեն պետք :
 Իսկ որ ինչ դամ մի աննըշան , և հաւաստեաւ դիտեմք ոչ ,
 Կառուցեալ զայս ի հուր և ի թաղանթս փորտեաց՝
 Նըրանակեն մեզ հըմալք , կամ ի թըռփոցս հաւուց :
 Քանզի զայս օրենս աստուած կենաց եւ մեզ ի հնչուսնս ,
 Մի՛ տէ՛րիցն յըղիմեք՝ օր նոքիմք ոչ շատանայն :
 Փըքացուն մարդոյ՝ քան զդիս պանծայ լինել վեհագոյն ,
 Եւ ի միտքն սանրացեալ յաւանութեան պերճանքոք՝
 Քան զաստուածս իմաստնագոյն անձամբ . յանձնելս թըռփոք :
 Ի նոցին սակի և գու՝ լինեալ անբաժ ի խելաց ,
 Ըզգըտութեան քոյին , կամակարեալ ըզպատգան՝
 Օտարաց ետուր կանայս , զի կենդանի են աստուանք .
 Եւ ըզգարմըզ մեծապանծ ընդ պիղծ արինն խառնեցեր ,
 Ըջառհմ քո աւերեր . զէ՛ չէ օրեն իմաստանդ՝
 Ջորգարս խառնիխառն նդ անիթաւի ազնեւել ,
 Այլ եւթ ուղեքն ի մարդկանէ զարբերաստ .
 Քանզի դից՝ որոց բազդի հասարակաց է իշխան ,
 Ձայն ըզչեւ ախտացեալն և ոչ զհատեան ի շարիս՝
 Հասարակ ընդ ծընկելոյն կորուսանեն միասկէս :
 Ձամենայն արգիացեց գումարտականալ ըզճամբար

Զըղշուժիւնս հրմայից քերեալ յընչաց և զպատգամս ,
 Զատուածովք անցեր զանցեր , եղեր բնաջինջ ըզբաղաքն ,
 Իմանկանց ելեալ հրապոյրս՝ որք 'ի փառաց մոլեալ տննչ
 Առանց արդարութեան զըրդեն յուզեն մարտի բոց ,
 Գրնին յաւեր և զուտանս . ե՛ որ 'ի զէն վառել զարդ
 Բանակաց կալ իշխան , ե՛ որ յաւերս զարժուցեալ .
 Հաճու այլ ոք աղապաւ , ոչ ըզմբառ ածեալ ինչ՝
 Ընդ ամբոխն եթէ վընաս ուստեք հասցէ տուգանաց :
 Ազոք երեք քաղաքացեաց , որ՝ երկնիկք երանիկք ,
 Զոյնիչ սակայն պիտանիք՝ բայց մըլժերել յաճախ զոյս .
 Են և որոց չիք բընաւ , և պարենիւ կարօտեալք ,
 Դըժուըհիք , և զեռեալ յախտ անհնարին նախանձու ,
 Որ խայթոցըս՝ արձակեն միշտ յընչաւէտս՝ չարաչար
 Ի լեզուաց յոռի արանց առաջնորդաց մըլժգնեալք :
 Որ յերկց կայ 'ի մէջ՝ նա քաղաքիս փըրկուժիւն ,
 Պատուոյ չըբոյ պահապան՝ յորինուածոց քաղաքին .
 Ուրեմն նիզակակից և քեզ թիկնաց լինիցիմ՝
 Զինչ առ քաղաքիս բանս յօգնեցիք բարեմայն .
 Երթ խնդալ . զի ոչ առողջ ինչ ըզմբառաւ քով աներ՝
 Կարի թէ մեք ըզբաղչ նըւաճեսցուք սաստկապէս :

ՊԱՐ

Յանցեաւ դա , 'ի մտտաղ Հասակն մարդկան բունեալէ ,
 Ներեւոյ լծողութեան պէտք են արխեղծ Հասակին :

ԱՌԻՐԱՍՏՈՍ

Առ բըժիկէդ , ո՛վ իշխան , ա՛հա հասեալ եկեալ կամբ .
 Այլ ոչ դատաւոր չարեացս իմոց ինչ կամիմ ,
 Եւ ոչ , թէ՛ զիտեցն մ'զանձին ըզիտիչ՝ վընասուն ,
 Ի քէն , ի լինանդ , սաստիցիմ՝ և պատուհաս կըրեցից .
 Միայն յօգն եկեսցես . բայց թէ սպուժել կամք են քեզ ,
 Յանձին կալայց 'ի հարկէ . և զինչ ինչ այլ մարթիցիմ :
 Աղէ ձն , ծերունիք , երթոյք 'ի բաց , և աստէն
 Ըզջալար սաղարթուց ոստ լծող ընկեցէք՝ 'ի ձեռաց .
 Ըզդիւ և զերկիր , զաստուածուհին ջահազէտտ
 Վըկայս ձեզ ըզիծեմար և զարփենոյն Դաւադայթս ,
 Զի՛ 'ի զուր և՛ 'ի գերեւ ելին բոլոր պաղատանք :

Նա որդի եր Պելուպայ , և մեք յերկրէն պելուպանց
 Ըզնոյն յերակունս ունիմք արին՝ զոր և դու .
 Զի՛ դործես . այնչափ անփոյթ , և վըտարես 'ի Հոգոյն
 Զպատաւունս ունայնանեալ լըբեալ յիւրեանց աղբրից .
 Մի՛ աղէ . զի զազանաց ևս կան փիմուտը ապուէնք ,
 Գերեւոց՝ բազինք դից , և քաղաքի՛ այլ քաղաք
 Ի յուզել ամբոխութեանց . զի՛ մարգկեղէն կնեցաղում՝
 Զէք ինչ՝ որ ըզմախանս յերանութեան տեսցէ :

ՊԱՐ

Մերձեցիր , ո՛վ հէրզ , զՊերտեփունեայ լծող ըզսեամս ,
 Մերձեցիր , և զըրկապինդ լիք ըզծնկովքըն դորա ,
 Զորդաց զընացելոց բառեալ ըզդին , վա՛յ և իղուկս ,
 Զորս 'ի գրունսն կաղմայս միանցամայն կորուսի .
 Ո՛հ ինձ . առէք զիս , յուղարկեցէք , տարապք զիս ,
 Զորդդոյնուս և ըզհիւծեալ Հաստատեցէք ըզքաղուկս .
 Ահա 'ի ծունկս , ո՛վ սիրելի , ո՛վ Հոյակապչ յԱլտապայ ,
 Կամ՝ խմեարհ , փայփայել ըզծունկըս քո իմ ձեռքս .
 Փոխանակ որդւոց ընդ իս սր վըտապինս եմ՝ զըժմա ,
 Ողբում՝ Հնծեմանս ես լծափառոսս յեղչեղմիմ ,
 Մի՛ անթաղ լծողես 'ի կուր զորդիսս աստէն զազանաց ,
 Անարկես յականաղին՝ զի արտատուրը առաւցեալք
 Շերմն հայցեն որդւոց առ քե . յաղերս խոնարհեալ :

ԹԵՍԵԻՑ

Զի՛ լաւ , և զպատմութեան՝ ծանկոյթ զայնքդ արկանես ,
 Հեծութիւնք թերեւ սոցա ըզթրտդ փափուկ կնչերեն .
 Այլ և յիս ըզգամ , մայր . ամբարն ըզգընթիւ աղչերեկ ,
 Դըլս՝ յարտատուելոյ հուպ առ բազնաւս Գեմմարի :

ԵԹԱՍ

Ա՛խ , ա՛խ :

ԹԵՍԵՒՍ

Ու է քեզ անկ է զտոս աշխար եղեալ աղիտալ :

ԷԹՐԱ

Ո՛վ կանայք չարաբաստք :

ԹԵՍԵՒՍ

Ու ի՞նչպա ետէ՞համարի :

ԷԹՐԱ

Գեղեցիկ ինչ քեզ արդեօք կամ քաղաքիդ զրուցեցից :

ԹԵՍԵՒՍ

Հանճարոյ բանս բազում անգամ ասեն և կանայք :

ԷԹՐԱ

Այլ կընճիռն խափանարար լինի բանիցս խօսելոյ :

ԹԵՍԵՒՍ

Զայնկանս ի սիրելեաց ծանկեւ, կարծեմ, չէ ըմբոն :

ԷԹՐԱ

Քան յինեն[Թե լռեցից. զի ապա մի գըրոգիւ
Չլուռութիւնս հարկեցայց՝ որպէս թէ շար ինչ գործեալ.
Երկուցեալ թէ չէ ինչ մարթ քաջարանել և կընօղ,
Առ աշխ և ըզբարեօք բանսըս ապախտ արարից :
Զատուռանայսն ի գէպ, որդեակ, ըզբուշնալ պատուիրեմ,
Գուցէ ինչ թիւրեցեցի՝ արհամարհեալ ըզնօքիմք,
Բայն ամենայն ուղղագոյն՝ մարթ է ի մի յայս վերկաւ :
Պետք թէ չէին ժըպըհեւ՝ որոյ կըրեալ զանիրաւս,
Քիտ իսկ ըզլուռութիւն պահեալ էր իմ ապաքէն :
Առսիկ այս փառս այժմիկ անէ և շուք քեզ, որդեակ,
Ու երկիւղ և ոչ մի աշ տայ ինչ լինել թելադիր :
Զգիթագործս ի մարդկանս՝ և որ զըրկեն ըզմեռեալս
Ի շիրմին օրինաց և ի յուղարկ հանգիսցի,
Իւրովի քային ձեռամբ ասնձակոծել գէպ է քեզ :
Զի ըզկարգս ելլադականս ի վեր ի վայր հարկանեն :
Այս է՝ որ ըզքաղաքս կաշեալ մարդկան պինդ ունի,
Գեղեցիկ յորժամ կարգօք ըզգուշացի օրինաց :
Խցէ թէ որ ասացէ, զի առ բարուցդ վատութեան
Իրկ մեռն չըքեղաշուք կայր քեզ պըստկն առննթեր՝
Արուսեր առ երկիւղի, պայքարեցար ի կըռիւ.
Ինչ կընճի աղատական՝ գործ մի յախուռն ապիկար .
Ի կորդակն յորժամ հայելեհաս ու ի սայր գեղարդան՝
Զահի և զերկիւղի յայնժամ լուծար վատութեամբ .
Զայտոսիկ ի քնն ինչ մի լուիցեմ ըզգործս, իմ որդեակ :
Տեսանեն, քանի ընդ վատսըն հայրենիք խոթոտին .
Զի վատակօքն ուռնանայ . իսկ թէ կայցէ յուլութեան՝
Ի ստուերս նընմուլթեան չիլեւփառ կորննի :
Ոչ արդեօք ի մեռելոց և շուռական այս կանանց
Ի թիկունս, սովորդեակ, հասնիդիս ի նըպաստ :
Գիրաւունս թէ մըտադիւր յորդիցիս ոչ զարմանում,
Զամբին կադմեական փոյթ ի բարիս ինչ տեսից ,
Բայց կարծեմ այլ ինչ նոցա խաղալ բազդի խաղըս նոր .
Գիտեն դիք զամենայն յեղափոխել վեր ի վայր :

ՊԱՐ

Ո՛վ տիկին զարմանալի, քանի չըքեղս խօսեցար
Զինն և զնըմանէ. զի խըղութիւն իմ կըրկին :

ԹԵՍԵՒՍ

Այսրիկ յինեն զգրոյցք են խօսեցեալք, սով մայրիկ ,
Ի կէտ նըպատակի հային՝ յոր միտք իմ օգեաց
Ըզկարծիս, թէ յորքանի ըստերկրեաց խորհըրդոց .
Ըզնոսին գիտեմ և ես, զոր ինչ լինիս խըրատու ,
Զի հեռի ամենեկին ի բարոյից այս իմոց՝
Դժուարին յերաց խուսել զի յաճախ գործեալ բարիս՝
Տընկեցաւ այս բընոյթ օտոբորութիւն առ Հելլենս ,
Զարաց հանապազօր պատուհասիկ ինչ լինել :
Անմարթ պատահուն է զիս[Թափել ձքանց ,
Զինչ զինն] հըծծեացեն ի մահացուաց զըժպըհեք .
Զի դու իսկ որ զիս ծնար, զընդաս զինն երկիւղիւ ,
Հանգարտել վատապօքըս առաքին յորդորես .

Ձեռքն թափ եղէց՝ ի դորձ առ ի շորթն զգիականս՝
Համագինք որդի բանիք, թէ ոչ զինու. զօրութեամբ.
Այսպէս արդ, և ոչ գից արկեալ ընդդէմ նախանշուկս.
Քաղաքիս զայսմ համարեն տաց արկանել ըզգնէիս.
Ըստ կամաց ինց լիցի, և մուտ խօսիցս արարեալ՝
Ի համարյր Հաշտութեան ըզժողովուրդն յանգուցից.
Ձի ես ինքն ըզմի իշխան ետու. նշմին զպետութիւն,
Ըզքաղաքի զուգաւճիս. յազատութիւն թափեցի,
Բանիցս իմայտցիկ առից զնկայ զԱգրաստոս,
Ի իւրան երթայց նոցա, և զուշ մոզեմ և զուրուշ,
Ի մանկանց Աթենացոց զընտիրն ընտիր զու մարեալ՝
Անդ երթայց. և նրասեալ, պատգամաւորս յըզնցեց՝
Ի իւրդիր գիականցն անկեւց՝ առ կրեոն:
Օն ի բաց, ծերունիք, ըզուրբ աստարթս ի մօրէս,
Ձի ի տուն ըզսա Էդեայ առաջնորդեալ տանիցիմ՝
Ըզսիրուն կալեալ ձեռս. քանզի առ մարտ ապաշորճ
Որ որ ոչ զերթախիս ծնաննեւացն հատուցե,
Ձի չընաղ տրքիտուրս տընեալ ռմբ առ ծնողս՝
Ըզնոյն նըմանաւիպ յիւրոց որդւոցն ընկայցի:

ՊԱՐ

Ձիարոյ՝ Արգոս՝ յատակ հայրենեաց,
Ըլւարուք զայս, լրւարուք՝ զիշխանիս
Առ աստուած զերկիւղած սէր, և առ մեծ
Պելլապեանս, և որ յԱրգոս կան բնակէք:

ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ ՊԱՐՈՒՆ

Ի վառճան ռճ երբ. յանգէր վտանգս իմ,
Ձի զաղիս մարց՝ ի սորդին թափեցե,
Արատցէ հաշտ և զերկիր ինքայս:

ՊԱՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԻ ԱՆՅԱԾ

Անգրի սուրբ՝ գից և պաշտօն քաղաքիս,
Եւ ի վարձս՝ յաւեժական բարութիւնք,
Անդակ հատցե վեճիս ինչն սեզ,
Ձի շէրին տացուք որդւոց ի թաղել:

ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ ՊԱՐՈՒՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԻ

Յիս, քաղաքդ Աթենասայ, հայեաց մօրս,
Արատել զմահականացուց մի զօրէնս,
Արգարոց տանիս պաշտօն, իսկ յոռեաց
Ձախողանս. հիքին լիցիս միշտ նըպաստ:

ԹԵՍԵՒԻՍ, ՔԱՐՈՉ ԱԹԵՆԱՅԻ, ՊԱՐ, ԱՐԻՍՏԱՍՏ
ԹԵՍԵՒԻՍ

Եթէ արուեստ այս իցէ քո ևս պատարկու լինիցիս
Քաղաքիս և ինչ ինքնին, հըուշ և հանեալ ըզքարոզս,
Հասեալ ընդ Ատփոսս, և ընդ վտակս իսմինեան,
Պանեալի բռնաւորին կազմեանց ըզքանս ողբալիք.
Աղաչէ՛ ի քէն թեեսես տալ ըզմեռալին ի շիրիմ,
Արժանի լինել ըզիցի՝ բռնակակից գուշկ քեզ.
Եւ զամբոխն Երեթիդեանց քեզ սիրելի արատցես
Իսկ գովել թէ կամիցին ըզքանս՝ անդէն կաց մշնա՝,
Եւ իցեն եթէ յուրասա՝ զայս յաւելցես կըրկին բան.
Ընդունել զեկս ինչոյ ասպարակիր բանակին.
Գումարտակ ճեպնեթացիկ եկեալ հասեալ տողեցի՝
Ըզվեճիս կալ՝ ի կորուստ՝ վառեալ ի քնն և ի զարդ:
Արատգիւր կամակարուց յանկին կաշու փութապէս
Քաղաքն զվիտ վտանգիս, քանզի գիտաց և զիմ կամս:
Անչ, ո՛վ արգեւք առ իս զայ մերձենայ յանդիման,
Առգեացի, որպէս կարծի՝ զի հաւաստեալ գիտեմ ոչ՝
Քարոզ դք. հանգարտեալ զիւր արատցէ թէ ճըպանցդ,
Ի նըպաստ ելանիցէ և խորհըզուցս իմ մըտաց:

Աւարտն յառախիլայս:

